

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de SAAMBINDER

Gereja Jemaat Reformasi Papua

07/07/2022
jaargang 100

nr **40**

Papoea (Indonesië) is het oudste zendingsveld van Zending Gereformeerde Gemeenten. In 1962 werd het eerste zendingssteam uitgezonden naar het toenmalige Irian Jaya. ZGG heeft in Papoea gewerkt onder de Mek-, Yali- en Una-bevolking. Op 25 juni 1984 werd de huidige Gereja Jemaat Reformasi Papua (GJRP) geïnstitueerd. De GJRP telt tientallen gemeenten. In Wamena zijn het kerkelijk bureau (foto links) en de hogere theologische

school gevestigd. De hoofdfoto is het kerkgebouw in Ulunikma (Pass Valley). In deze plaats is in 1963 het zendingswerk begonnen. Naar aanleiding van het vijftigjarig jubileum van de komst van het Evangelie zei ds. Tera Kepno: 'Door de komst van het Evangelie is ons leven ingrijpend veranderd. Vroeger leefden we in duisternis. Nu mogen we leven in het licht, onder de verkondiging van het Evangelie van genade en vrede voor zondige mensen'.

Een scheiding die onmogelijk is

Paulus tekent in Romeinen 8 de strijd die Gods Kerk op aarde heeft. Die strijd is hevig omdat ze op aarde een vreemdeling zijn geworden. Het is een geestelijke strijd, die begint als de Heere door wederbarende genade een mens roept en deel geeft aan ‘de eerstelingen des Geestes’ (Rom. 8:23).

Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus?

Romeinen 8:35a

ds. A. Schreuder,
Beekbergen

Als kenmerk van dat nieuwe leven schrijft Paulus dat ze zuchten in zichzelf omdat ze de zonde moe zijn. Dat zuchten gaat gepaard met verwachten en met uitzien naar bevestiging van hun kinschap en het verwekt de hoop op de volkomen verlossing voor het toekomstige. Het gaat ook gepaard met lijdzaamheid in het heden. De klemmende vraag voor ieder van ons is of wij door genade mogen behoren bij degenen die de eerstelingen des Geestes hebben.

Als iets van dat geloof in oefening is, geeft dat kracht om staande te blijven. Ze mogen het de apostel Paulus dan weleens nazeggen wat hij schrijft in vers 28: ‘En wij weten, dat degenen die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, namelijk die naar Zijn voornemen geroepen zijn’.

Deze roeping is een vrucht van Gods verkiezend welbehagen en het begin van Gods genadewerk.

Maar uiteindelijk gaat de Heere zulken erin onderwijzen dat de vastheid, de zekerheid en de grond van hun zaligheid alleen ligt in Christus en Zijn volbrachte werk.

Een oog des geloofs

Paulus wijst erop dat de ware rust alleen te vinden is als ze het oog des geloofs op Christus mogen slaan. Hij tekent hoe Christus in de weg van Zijn vernedering het oordeel voor al de Zijnen heeft weggenomen en in Zijn verhoging voor hen bidt. Hij is de strijd te boven. Zijn borgtocht is de grond van de zaligheid. Daarom vinden al Gods kinderen alleen rust voor hun ziel als de Heilige Geest in hun harten plaatsmaakt voor Christus.

Paulus mocht een welverzekerd geloof kennen en beoefenen. Maar ook het zwakke en bestreden geloof mag weleens iets proeven van die zekerheid, als het geloofsoog maar verlicht wordt en op Christus mag zien.

Maar, zegt iemand: ‘De apostel Paulus was zo’n grote in de genade, ik durf mij niet met hem te vergelijken’. Laat het u dan tot troost zijn dat Paulus in 2 Timotheüs 4:8b schrijft dat allen die Zijn verschijning liefgehad hebben, zullen delen in de volle zaligheid. In deze uitdrukking neemt Hij de hele Kerk mee, allen voor wie Christus tot hun zaligheid alle waarde heeft gekregen. Dat zien des geloofs brengt mee een inblikken in de liefde van Christus. Die liefde is Goddelijk, die is van eeuwigheid, is onveranderlijk en onvoorwaardelijk. Die liefde beweest Hij voor Zijn Kerk

In dit nummer

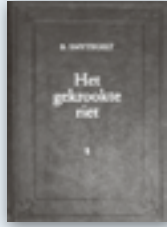
2 Een scheiding die onmogelijk is

7 Commentaar: Een ommekeer

20 Palestijnen

- 3** Het gekrookte riet [27]
- 4** "Gidsen", een christelijke schoolpedagogiek [2]
- 5** Lessen over een nieuwe manier van Bijbellesen [3]
- 6** Op weg naar de Generale Synode van 2022 [4]
- 8** Van overzee; Verwarring
- 9** De eerste steen
- 10** Gereformeerde Gemeente 's-Gravenzande 75 jaar
- 11** Kerknieuws
- 12** Berichten
- 13** Kerkdiensten
- 19** Jeugdrubriek

Het gekrookte riet [27]

'Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken en het rokende lemmet zal Hij niet uitblussen,'

Mattheüs 12:20a

VIERDE PREDIKATIE

door voor hen plaatsbekledend te sterven om in die weg de verzoening met God aan te brengen.

Enkel genade

Door Zijn opwekking kan Christus als de Levende door Zijn Geest Zichzelf en al Zijn weldaden wegschenken aan een verloren en ontcrachte zondaar, uit enkel genade. In Zijn zitten ter rechterhand Gods is Hij de waarborg dat ze niet zullen omkomen, ook al is de strijd nog zo zwaar en hevig en denken ze vaak nog eeuwig om te komen. In Zijn verhoging is Hij werkzaam in Zijn voorbidding. Daarin ligt de garantie dat ze niet zullen afvallen. Hij maakt waar wat Hij bij Zijn heengaan tot Zijn discipelen heeft gezegd: 'En zie, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld'.

In Zijn zitten ter rechterhand Gods is Hij de waarborg dat ze niet zullen omkomen, ook al is de strijd nog zo zwaar en hevig en denken ze vaak nog eeuwig om te komen.

Paulus noemt in Romeinen 8 allemaal zaken waar een mens in eigen kracht in zou omkomen en verzinken. Maar het geloof mag in de strijd op aarde, waarin alle zekerheden een mens ontvallen, opzien tot en schuilen bij Christus. En als dat geloof werkelijk in oefening is, maakt de liefde van Christus, die dan gesmaakt wordt, alle bitter zoet in het heden. Dan komt er ook een uitzien om volkomen in Zijn liefde te mogen delen. Wat een wonder, om als een ellendige en arme zondaar door het geloof te zien op Wie Christus is en wat Hij schenkt. Dan zijn ze rijk, omdat hun zaligheid vast ligt in Hem, Die nooit afscheid van hen kan nemen, want Hij heeft hen liefgehad en gekocht.

Wie zo gelooft, zal niet beschaamd uitkomen.

'Ei, wees niet mismoedig, Ik zal uw genade voeden en bewaren tot in eeuwigheid: zodra bent u niet in de genade, of Ik zal u onder de stralen van de Zon der Gerechtigheid doen groeien en rijp worden, en ze zal blijven tot in eeuwigheid.'

Dat getuigt de Vader van Zijn Knecht, en Hij zegt: 'Hij zal u ondersteunen, Hij zal u niet voor het hoofd stoten, hoe klein uw beginseltjes ook zijn; het zal wél gaan, Mijn Knecht zal komen, op de zending van Zijn Vader, en Die zal spreken gelijk Zijn Vader van Hem gesproken heeft.' Met dat Hij kwam, zo gaat Hij dezelfde tekst prediken uit Jes. 42:3. Gelijk Zijn Vader van Hem gezegd heeft, zo gaat Hij ook spreken. 'Kleinen', zegt Hij, 'meent u dat Ik Mijn hand van u zal aftrekken? Och nee, heeft Mijn Vader gezegd, Ik stem het toe, Ik zal het gekrookte riet niet verbreken, noch het rokend lemmet of vlaswiekje uitblussen, totdat Ik het oordeel zal voortgebracht hebben tot overwinning, en in Mijn Naam zullen de heidenen hopen. En gelooft u de Vader en Mij niet? En de Getuige in de hemel is getrouw, de Geest (Ps. 89:38). Gelooft u de drie Getuigen in de hemel niet? En de drie getuigen die op de aarde zijn ook niet? Vraagt het dan aan allen die gekrookte rietjes en rokende lemmetjes geweest zijn, of ze het zo niet ondervonden hebben, en of ze niet waren zoals u nu bent.'

'Mijn Vader heeft het gezegd, en Ik bevestig het, en u zult er niet één tegenkomen, die gekrookte rietjes waren, of ze zullen het getuigen, en zo zijn de getuigenissen eenparig; ze zullen het u zeggen, zo er één tekst in de Bijbel waarachtig is, zo is het deze. Hoe klein, geslingerd en met wat verdorvenheid een kind Gods te worstelen heeft, God heeft ze vastgezet, en erdoor geholpen, zodat Hij ze wel tot juichen gebracht heeft; u zult het ook zo vinden.'

Het gekrookte riet hebben we u getoond, en gezien wat een riet en wat een gekróókt riet was; en waarom ze zo genaamd worden, en hoe de Heere ermee handelt. Wij zijn bezig u het rokende lemmet te tonen; we hebben u het lemmet getoond, en de rook, en dat het meer stank dan licht geeft, en dat de Heere het niet uitblussen zal, en daar kunt u zeker en veilig van op aan, het is gegrond op alle gezonde redenen, tegen alle zwarigheden die u zou kunnen aanbrenge- gen, tegen allen, die u zouden zoeken dit te ontnemen.

Het lemmet, wat is dat? Het is hier een redelijk, zedelijk, geestelijk lemmet. Wie waren het? Het waren mensen die bekeerd werden onder de bediening van Christus en Zijn apostelen; daar werden nu en dan krachten gedaan, er geschieden tekenen en wonderen Gods onder de mensen; die het nooit in hun hart hadden te komen, die kwamen.

(wordt vervolgd)

Uit:
'Het gekrookte riet,'
B. Smijtegelt
(uitg. Romijn &
Van der Hoff, 1968).

"Gidsen", een christelijke schoolpedagogiek [2]

Het getuigt van moed om in een tijd van verwarring en zorg een christelijke schoolpedagogiek te schrijven. Met het boek "Gidsen" is een leemte in het christelijk-reformatorisch eindelijk ingevuld.

Werkgroep onderwijs

Het lange tijd ontbreken van een dergelijk werk geeft ook iets aan. Met verdriet moeten we constateren dat niet alleen de kerk gescheurd is, maar dat ook het schouder-aan-schouder optrekken in het onderwijs onder druk komt te staan. Daarom is het verschijnen van "Gidsen" een goede aanleiding om het gesprek op gang te brengen. In dit tweede artikel worden een paar thema's benoemd, waar het gesprek over moet gaan. Daarbij zal met name de spannende verhouding tussen theologie en pedagogiek centraal staan.

Wedergeboorte en bekering

Wie het register van "Gidsen" doorneemt, zoekt tevergeefs naar de begrippen wedergeboorte en bekering. Dit betekent niet dat de noodzaak van wedergeboorte en bekering niet erkend wordt, maar wel dat de pedagogische doordenking van deze begrippen achterwege blijft. Juist op dit punt zou een sterkere aansluiting bij het werk van ds. G.H. Kersten en ds. M. Golverdingen de kracht en betekenis van "Gidsen" vergroot hebben. De laatste schrijft in het onderwijsblad *De Reformatorische School* (2001) onder meer: 'Laat in alle opvoedingssituaties de noodzaak

en de mogelijkheid van wedergeboorte, geloof en bekering hartelijk klinken'. Terecht hebben de auteurs van "Gidsen" hun insteek genomen in de opdracht van de Heere om de kinderen onderwijs te geven over Zijn grote daden, opdat zij ze niet vergeten zullen. Daarbij vormen de woorden verbond en belofte, die nadrukkelijk in "Gidsen" te vinden zijn, belangrijke kernbegrippen. Wie voor het geven van onderwijs de uitgangspositie neemt in de mens en zijn kunnen, staat voor een hopeloze taak. Maar omdat de Heere belooft door te gaan met Zijn werk door Zijn verbond ook op te richten met het nageslacht, kan en mag er van Hem verwachting zijn. De Heere doet dit in de weg van wedergeboorte en bekering. Zou het pedagogisch doordenken van deze begrippen "Gidsen" niet sterker en concreter hebben gemaakt? Het is immers de taak van docenten om juist vanuit de ervaring van zonde terug te gaan naar de bron van deze zonde en onze diepe val in Adam en de weg van verlossing in de Heere Jezus Christus.

Beeld Gods

De auteurs van "Gidsen" kiezen voor een relationele interpretatie van het beeld Gods. Dat is een belangrijk aspect.

Tegelijkertijd heeft deze keuze ook gevaren in zich, wanneer noties als wedergeboorte en bekering op de achtergrond blijven. Is de mens sinds de zondeval niet gericht op zichzelf? (Augustinus). Wanneer we zonder meer uitgaan van de relationele van de mens, moet er dan niet eerst dieper worden afgestoken naar de vraag hoe een liefhebber van zichzelf weer God kan liefhebben boven alles en de naaste als zichzelf? Door de diepe val in Adam 'ben ik van nature geneigd God en mijn naaste te haten' (Heidelbergse Catechismus, Zondag 2; zie ook Zondag 3). De relatie met God wordt in "Gidsen" 'verbroken' genoemd en die met de mens en wereld 'verstoord'. Maar wat is de betekenis hiervan voor de juf en meester voor de klas? Moet het onderwijs ook niet iets 'zelfontdekkends' hebben? We zijn niet relationeel, maar ik-gericht geworden. Dat kun je uiterlijk wel bestrijden, maar het moet innerlijk veranderen. In lijn met onze belijdenisgeschriften - zoals de Dordtse Leerregels - moet in ons onderwijs gesproken worden over de realiteit van ons gevallen bestaan. Is juist de pedagogiek niet ook het terrein waar de vraag gesteld moet worden: Wat zijn we kwijtgeraakt? Hoe zien we dat in onszelf en om ons heen?

Hermeneutische ruimte

De auteurs geven in "Gidsen" een belangrijke plaats aan het concept 'hermeneutische ruimte' van de Leuvense hoogleraar Didier Pollefeyt. Ze willen daarmee onderstrepen dat het geloof geen kwestie is van indoctrinatie, maar van persoonlijke toe-eigening. 'Hermeneutische ruimte' is echter een erg open begrip. Hoe verhoudt dit concept zich tot het 'gidsen'? Is de taak van een gids niet veel concreter en richtinggevender dan wat het concept 'hermeneutische ruimte' veronderstelt? De verwachtingsvolle opening van "Gidsen" met Psalm 78, waarin de dichter verlangt dat het navolgende geslacht zijn hoop op God zou stellen, vraagt om een concretere invulling. Wat is de roeping van de docent hier? Moet niet de richtinggevende uitnodiging van Filippus aan Nathanaël centraal staan in het onderwijs: 'Kom en zie!' (Joh. 1:46-52). De persoonlijke ontmoeting met Christus geeft alleen ware hoop in een verwarrende tijd.

(wordt vervolgd)

Reacties naar de secretaris van de werkgroep onderwijs:
p.kieviet@versluijsschool.nl

Het ik en de Bijbel

Verlichting en Romantiek hebben een stempel gezet op het geestesklimaat in de westerse wereld, zo zagen we. Beide stromingen leggen nadruk op het eigen ik. De mens krijgt een zelfstandige plaats ten opzichte van God en Zijn Woord. Dit heeft gevolgen voor het lezen en de uitleg van de Bijbel. Deze gevolgen hebben ook te maken met onderwerpen als vrouw en ambt en homoseksualiteit. Daarover gaat het in dit artikel.

ds. J.M.D. de Heer,
Middelburg

Door de Bijbel spreekt God ons met gezag aan. Hij openbaart wie Hij is, wie wij zijn, hoe we verlost kunnen worden en hoe wij moeten leven. We belijden dat de Bijbel duidelijk is. Tegelijkertijd vraagt de Bijbel om uitleg. Een voorbeeld. Het zevende gebod is duidelijk: Gij zult niet echtbreken. Maar, wat valt daar onder? Ongehuwd samenwonen? Een homohuwelijk? Voor ons zal het antwoord op deze vragen niet moeilijk zijn. Natuurlijk valt dat er ook onder. In veel kerken denken mensen er anders over. Dat gebeurt onder invloed van de tijdgeest. Daardoor verandert ook de manier van uitleg van de Bijbel. Ook in óns hart? Is het denkbaar dat ook wij tot deze overtuiging komen: Als twee mannen elkaar oprecht liefhebben en ze voelen zich seksueel tot elkaar aangetrokken, als ze er voor zichzelf van overtuigd zijn dat God hun die ruimte geeft, wie zijn wij dan om hen dat geluk te ontzeggen? Via een hedendaagse manier van bijbeluitleg kunnen we inderdaad tot zo'n overtuiging komen. Daarom is het zo belangrijk om stil te staan hoe we de Bijbel uitleggen.

Regels

Hoe moeten we de Bijbel uitleggen? Welke regels gebruiken we daarvoor? Deze regels voor de uitleg van Gods Woord noemen we de hermeneutiek. Juist op het

Door de Bijbel spreekt God ons met gezag aan.

gebied van de hermeneutiek is er veel in beweging.

Heel belangrijk is dat we de regels voor de uitleg van de Bijbel uit de Bijbel zelf halen. God bepaalt hoe Zijn Woord wordt uitgelegd. Een basisregel voor de uitleg van de Bijbel vinden we in 2 Petrus 1:20: 'Dit eerst wetende, dat geen profetie der Schrift is van eigen uitlegging'. De uitleg van de Bijbel, zo tekenen de kanttekenaren (75) aan, 'moet niet geschieden naar menselijk vernuft, maar naar den eenparigen zin der Heilige Schrift, die zelve allerbest haar mening verklaart'. Juist daarom zijn de tekstverwijzingen in de Bijbel zo belangrijk. De ene tekst legt de andere uit. Een moeilijkere tekst kan met behulp van eenvoudigere teksten worden uitgelegd.

We spreken hier over de klassieke hermeneutiek.

Verstand

We zagen in het vorige artikel welke sporen de Verlichting trok. Ook de Bijbel werd vooral vanuit het verstand uitgelegd. Anders gezegd, de méns ging de Bijbel uitleggen, niet meer vanuit de Bijbel, maar vanuit zijn verduisterde verstand. Deze manier van uitleg van de Bijbel had grote invloed, met name in de grote protestantse kerken in Nederland. In de Gereformeerde Kerken bijvoorbeeld botste de traditionele bijbeluitleg op die van verlichte geleerden. De moderne bijbeluitleg trok aan het langste eind. Kerkelijk ging er een wissel om toen het kerkverband in 1980 het rapport "God met ons, over de aard van het Schriftgezag" aanvaardde. In het rapport staat het zogeheten 'relationele waarheidsbegrip' centraal. Dat wil zeggen dat waarheid ontstaat in de wisselwerking tussen de mens en de Bijbel. De waarheid van de Bijbel komt dus niet meer met Goddelijk gezag tot ons. De mens krijgt hierdoor een grotere plaats in de toepassing van de Bijbel in veranderende omstandigheden. Dit leidde tot ingrijpende verschuivingen, ook rond thema's als abortus, euthanasie, vrouw en ambt en homoseksualiteit. Op tal van terreinen weten wij het beter dan Paulus, aldus de gereformeerde hoogleraar C.J. den Heyer, een van de opstellers van het rapport.

Ervaring

In het spoor van de Romantiek voltrok zich nog een verandering in de uitleg van de Bijbel. We spreken in dit verband wel over de nieuwe hermeneutiek. De beléving van de lezer krijgt daarin een zelfstandige plaats in de uitleg van de Bijbel. Het gaat niet zozeer om de oorspronkelijke bedoeling van de Heere – de zin en mening van Gods Geest – maar vooral om de wijze waarop ik de tekst uitleg en beleef. De lezer zoekt niet alleen naar de betekenis van de tekst, maar gééft de tekst ook betekenis. Concreet: Paulus spreekt wel ernstige woorden over de homoseksuele praktijk. Maar, als een homopaar zich daar niet in herkent, omdat ze hun relatie beleven als een relatie van liefde en trouw, wat dan? Dan kunnen ze volgens de nieuwe hermeneutiek beslissen dat de veroordeling in de Bijbel hen niet raakt. We voelen aan dat zo Bijbelteksten buiten werking worden gesteld. Hoe dat in kerken gebeurt, zien we in het volgende artikel.

(wordt vervolgd)

Veertig afgevaardigden

Twintig ouderlingen en twintig predikanten, in totaal veertig ambtsdragers hebben zitting op de Generale Synode. Hoe komen ze daar en wat is hun bewegingsruimte? Een korte uitleg.

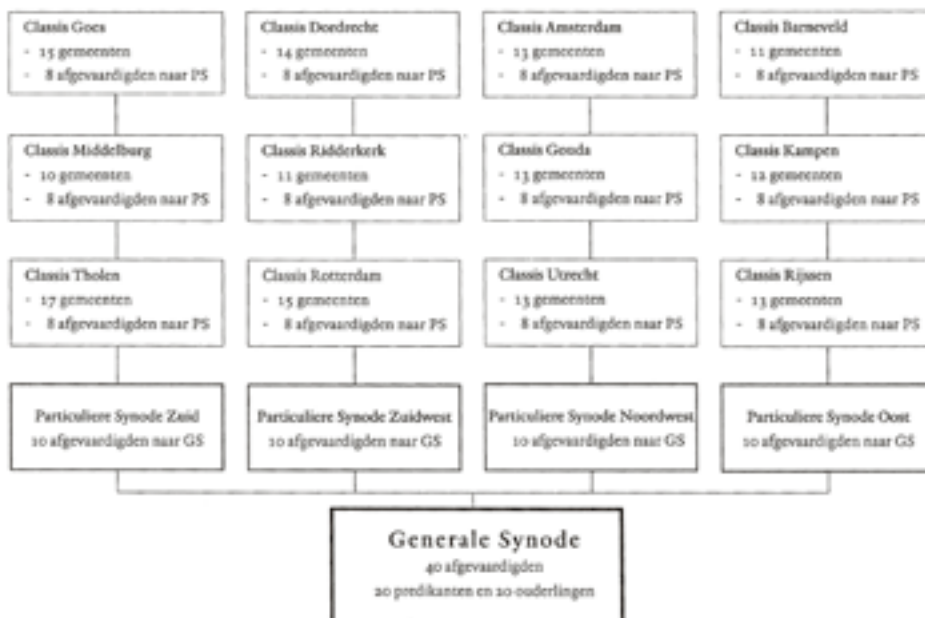
W.B. Kranendonk,
Amersfoort

‘Synodelid zijn is een verwaardiging’, zei de Haagse ouderling G.H. Verweij enkele jaren geleden bij zijn afscheid van de synode. Veertien keer werd hij afgevaardigd naar de Generale Synode. ‘Het was een gave van de Heere dat ik dit kon doen.’ Afgevaardigden naar de Generale Synode zijn predikanten en ouderlingen. In de Generale Synode van de Gereformeerde Gemeenten zitten geen diakenen, zoals dat in sommige andere kerken het geval is. Het regeren van de kerk, dat op een Generale Synode gestalte krijgt, is geen taak die aan de diakenen is toebetrouwd.

Getrapt gekozen

De synodeleden worden ‘getrapt’ gekozen. Dus van onderaf, de drie geledingen, naar de Generale Synode. Te beginnen bij de afvaardiging van de kerkenraad naar de

classis. Vervolgens worden de afgevaardigden in een vrije stemming gekozen vanuit de classis naar de Particuliere Synode (PS). En ten slotte worden daar de afgevaardigden naar de Generale Synode (GS) gestemd. Het kerkverband van de Gereformeerde Gemeenten kent vier particuliere synodes, die elk drie classes omvatten. Vanuit elke PS worden vijf ouderlingen en vijf predikanten gekozen om deel uit te maken van de Generale Synode. Dat wijkt af van de Dordtse Kerkorde. De DKO zegt dat per PS twee predikanten en twee ouderlingen naar de GS moeten worden gestuurd. Maar bij het opstellen van deze kerkorde waren er meer particuliere, of beter: provinciale synodes. De afgevaardigden naar de GS worden gekozen in een vrije stemming. Dat is vanaf het begin van de kerk van

de Reformatie in ons land zo geweest. Dat daardoor vaak dezelfde personen worden afgevaardigd, is nooit als een belemmering gezien. Die keus voor dezelfde afgevaardigden heeft te maken met de noodzakelijke deskundigheid van de betrokken ambtsdragers. Ds. W. Silfhout schrijft in zijn boek "Gereformeerd Kerkrecht in kort bestek": 'De kerkelijke vergaderingen zijn geen leer- of oefenscholen, maar samenkomsten van regering en tucht, waar aan de beste krachten behoefte is.'

Vandaar ook het advies van verschillende kerkrechtsdeskundigen om geen nieuwelingen of onervaren ambtsdragers naar een meerdere vergadering te sturen. Het gaat erom dat de Generale Synode bemand wordt door ouderlingen en predikanten die ruime ervaring hebben in het regeren en tucht oefenen in de kerk. Een vast agendapunt aan het begin van elke meerdere vergadering is het onderzoek van de lastbrieven, ook wel credentie- of geloofsbrieven genoemd. Elke afgevaardigde moet deze kunnen tonen. Deze brieven zijn schriftelijke verklaringen dat de afgevaardigden wettig door een PS zijn gezonden naar de vergadering van de Generale Synode.

Schrift en belijdenis

De last die op de schouders van de afgevaardigden is gelegd, betekent niet dat hun precies is voorgeschreven wat ze tijdens de vergaderingen moeten zeggen of hoe ze moeten stemmen. Vanzelfsprekend zijn zij gebonden aan Schrift en belijdenis en moeten ze zich houden aan de kerkorde. Deze grens mogen ze niet overschrijden. Alleen wanneer de Schrift of de belijdenis op een Generale Synode in het geding is, kan de afgevaardigde een gebiedend mandaat worden meegegeven, schrijft ds. Silfhout in zijn eerder genoemde boek over het kerkrecht. In andere zaken die aan de orde komen, hebben de afgevaardigden het recht om zelfstandig tot een oordeel te komen. Dat past ook bij de gedachte achter het idee van een meerdere vergadering. Dat is immers een bijeenkomst waar meer helderheid over een zaak komt, doordat er meer kennis en ervaring worden ingebracht. Ds. Silfhout schrijft: 'De afgevaardigde stemt dan naar het meerder licht dat hij op de meerdere vergadering heeft ontvangen.'

In negen artikelen belichten we uiteenlopende facetten van de Generale Synode. Deel 5 volgt over enkele weken.

Een ommekeer

Het Amerikaanse Hooggerechtshof heeft eind juni uitgesproken dat de grondwet geen recht geeft op abortus. Dat betekent niet dat abortus voortaan in de VS verboden is. Wel dat de verschillende staten vrij zijn om abortusingrepen te verbieden of streng te beperken.

C.S.L. Janse,
Apeldoorn

Amerika is namelijk een federale staat. De verschillende deelstaten hebben op allerlei terrein grote bevoegdheden. Zo ook hier. Zeker na de uitspraak van het Hooggerechtshof zullen de regels ten aanzien van abortus in de VS nog sterker uiteenlopen.

In ieder geval is het een verblijdende uitspraak. Het was ook te verwachten, ja het was al uitgelekt dat het die kant uit zou gaan. Onder president Trump zijn in het Hooggerechtshof een aantal conservatieve rechters benoemd. Daardoor zijn de verhoudingen omgeslagen.

Meer dan in Nederland of andere Europese landen is abortus in de Amerikaanse politiek altijd een groot strijdpunt gebleven. Terecht wilden rooms-katholieken en orthodoxe protestanten zich niet neerleggen bij de uitspraak van het Hooggerechtshof uit 1973. Amerika is veel minder geseculariseerd dan Europa, al neemt ook aan de andere kant van de oceaan de kerkelijkheid de laatste jaren duidelijk af.

Terug in de tijd

Zoals in deze eeuw het ene na het andere land het homohuwelijk invoerde, was het in de laatste decennia van de vorige eeuw zo dat in steeds meer landen abortus

gelegaliseerd werd. In veler oog geldt dat tegenwoordig zelfs als een mensenrecht, waaraan niet getornd mag worden. Vandaar ook de felle reacties over heel de wereld op het besluit van het Amerikaanse Hooggerechtshof.

Dat zo'n uitspraak in deze tijd nog mogelijk is! Amerika zou daarmee vijftig jaar teruggaan in de geschiedenis. Maar is dat zo erg? De geschiedenis gaat (lang) niet altijd de goede kant uit. Dat iets niet meer van deze tijd is, is een inhoudsloos argument. In de abortusdiscussie zijn wezenlijke waarden in het geding.

Abortus en ook euthanasie zijn immers zaken van leven en dood. Een mens mag daar niet eigenmachtig over beschikken. Dat is in strijd met het zesde gebod: 'gij zult niet doodslaan'. Daarom is de huidige abortuspraktijk ook zo erg. Het zware verwijt aan het volk Israël geldt ook ons land: 'zij hebben onschuldig bloed vergoten, het bloed hunner zonen en hunner dochteren (...) zodat het land door deze bloedschulden is ontheiligd geworden' (Ps. 106:38).

Keerpunt?

Vormt het besluit van het Amerikaanse Hooggerechtshof een keerpunt voor de abortuswetgeving in de westerse wereld?

We weten dat God boven alle dingen staat en dat gegeven moet voor ons een doorleefde werkelijkheid zijn. Menselijkerwijs gesproken ziet het er echter niet naar uit dat ook in Europa de juridische ruimte voor abortus ingeperkt wordt. In Nederland zeker niet. Recent is juist in Den Haag besloten om de verplichte bedenktijd af te schaffen.

In de tijd van Van Agt maakte het CDA zich sterk om de wettelijke ruimte voor abortus beperkt te houden. Er moest sprake zijn van een noodsituatie. Inmiddels krijg je niet de indruk dat de partij zich druk maakt over de huidige abortuspraktijk. Bovendien is de macht van het CDA sterk afgenomen.

De voorgangers van de ChristenUnie, het GPV en de RPF, verzetten zich in het verleden sterk tegen de abortuspraktijken en de wetgeving die daar ruimte voor bood. Bij de huidige ChristenUnie lijkt dat tegenwoordig helaas wat minder te zijn.

Repressief

Opvallend was in ieder geval dat de jongerenorganisatie van de ChristenUnie eind juni bij nader inzien besloot om uit haar politiek program de passage te schrappen dat men voor het afschaffen van de abortuswet is. Een dergelijk standpunt vond men te repressief (onderdrukkend, betuigend). Het belangrijkste was dat elk kind geliefd is.

Dat laatste argument wordt door voorstanders van abortus vaak gebruikt om het aborteren van ongewenste kinderen te verdedigen. Daar moeten we echter wel afstand van houden. Dat elk kind geliefd wordt is zeker van belang, maar om geliefd te worden moet je natuurlijk wel in leven zijn.

Helaas valt op allerlei gebied te constateren dat ook in meer orthodoxe kring moderne opvattingen geleidelijk aan doordringen. Zelfs als het gaat over heel wezenlijke zaken als abortus, huwelijk en homoseksualiteit, waarbij vorige generaties zich wilden richten naar Gods Woord. Niet alleen wordt de Bijbel vaak uitgelegd naar moderne inzichten, maar men vindt ook dat je Bijbelse normen niet kunt opleggen aan anderen. Die moet je in hun waarde laten en hun standpunt respecteren. Men wil niet repressief overkomen maar is vooral op zoek naar begrip en sympathie.

Gelukkig is er in Nederland altijd nog een actieve pro-life beweging. Die moeten we steunen. Maar tegelijkertijd geldt dat haar invloed jammer genoeg beperkt is.

Verwarring

Het is druk geweest de laatste weken. Maar ja, iedereen heeft het druk. Wie je ook vraagt, oud of jong, zelfs gepensioneerden, ze zeggen allemaal dat ze het zo druk hebben.

ds. C. Vogelaar,
Towaco (VS)

Hier was er eerst de vergadering van het curatorium, die eindelijk weer in Grand Rapids gehouden kon worden. Vorig jaar zijn de examens van de studenten digitaal afgenomen. Dit jaar konden we gelukkig weer bij elkaar zijn. De week daarna was er in de classis East vergadering, waarbij de afgevaardigden van Amerika ook alleen digitaal aanwezig waren. De classis werd gehouden in Norwich (Canada). Een week later waren er de graduations (ceremonie voor een diploma-uitreiking). Zo'n graduation is iets heel speciaals hier. Familie en vrienden maken soms verre reizen om er toch maar bij te kunnen zijn. Nu zijn de scholen weer gesloten. De vakantietijd is, met name voor de moeders, toch wel weer een drukke tijd.

Drukke hoeft op zichzelf geen verwarring te geven. Maar er is zoveel veranderd de laatste jaren. Er waren (en zijn) zoveel verschillende meningen over het omgaan met de overheidsvoorschriften en de beperkingen ten gevolge daarvan in het kerkelijke leven. Er zijn wat discussies gevoerd over de juiste houding van de kerken en de reikwijdte van de bevoegdheid van de regering. Emoties laaiden soms hoog op en de vorst der duisternis gebruikte de situatie om verwarring en verdeeldheid te zaaien. Alsof er nog niet

genoeg verdeeldheid is en scheiding tussen degenen die wezenlijk bijeen horen. Voor een goed verstaan: het is hier in New Jersey wat dat betreft wel meegevallen. We mogen als kerkenraden nauw samenwerken.

Oorlog

Een heilige oorlog moet er wel zijn, als het goed is. Een oorlog tegen eigen vlees, de duivel en de wereld, de drie aartsvijanden. Er is ook sprake van een slepende, maar verwoestende oorlog in Oekraïne. Er is ook een oorlog gaande in de Verenigde Staten van Amerika. Grote opschudding heeft het besluit van het Hooggerechtshof veroorzaakt betreffende een grondwettelijk recht op abortus. De tegenstellingen tekenen zich scherp af. De voorstanders van het recht op abortus staan op hun achterste benen, want in hun visie worden de rechten van vrouwen sterk beknot. De autonome mens duldt het niet dat zijn of haar vrijheden ontnomen worden. We zijn immers baas over ons eigen lichaam? Eigenaardig dat dit dan niet geldt voor bijvoorbeeld de vaccinatieplicht. Dan moet die uiterst persoonlijke beslissing natuurlijk door de overheidsorganen opgelegd worden. Het is maar net hoe het uitkomt.

De immense veranderingen in onze

samenleving en in de wetgeving zijn natuurlijk jaren geleden al voorbereid op de universiteiten en via de media. De wind waait daar grotendeels uit de liberale hoek. En via subtiele woordkeus en kromgetrokken vergelijkingen zijn vooral jeugdige, ontvankelijke personen geleidelijk aan gewonnen voor de nieuwe moraal. De Heere verandert echter niet. Zijn wetten blijven van kracht. Wee het volk dat zijn eigen gevoel boven Zijn in stenen tafelen geschreven wetten stelt. Het zal geen dageraad hebben. Arm volk, ook arme jeugd, als we in die ontwikkeling meegaan.

Troost

Wat is het te midden van alle verandering en bedreiging een troost dat God niet verandert. Hij houdt getrouw Zijn Woord. Het lijkt soms wel anders te zijn als er zoveel raadsels zijn in de weg die we moeten gaan. We lezen in Exodus 13:18: 'Maar God leidde het volk om'. Ze gaan niet rechtstreeks naar Kanaän, maar door de weg van de woestijn. Wat een omweg. We lezen in Jesaja 42:16: 'En Ik zal de blinden leiden door den weg dien zij niet geweten hebben, Ik zal hen doen treden door de paden die zij niet geweten hebben'. Onbegrepen wegen zijn dat, maar toch met een belofte: 'Ik zal'. Een belofte voor een dwaas volk: 'Ik zal de duisternis voor hun aangezicht ten licht maken en het kromme tot recht; deze dingen zal Ik hun doen en Ik zal hen niet verlaten'. Nee, Hij zal nooit herroepen hetgeen Hij eens heeft gesproken. Op Zijn tijd maakt Hij de duisternis tot licht en het kromme tot recht. De tijden zijn hoogst ernstig. Gods Woord wordt bevestigd in de ontwikkelingen in kerk en maatschappij. Maar Gods onbezweken trouw zal nooit de val gedogen van het volk dat naar Zijn klanken hoort, maar Zijn gerechtigheid zal hen naar Zijn Woord verhogen. Kent u de woestijnreis? Voor de ware pelgrims mag Sions Koning en Zijn trouwe zorg en leiding tot troost en sterkte zijn.

Kent u de woestijnreis? Voor de ware pelgrims mag Sions Koning tot troost en sterkte zijn.

Het leggen van de eerste steen in Zoetermeer. Helemaal links ds. H. Ligtenberg, uiterst rechts de latere ds. J. Karens. De jongen die de eerste steen gelegd heeft, luistert aandachtig naar ds. Ligtenberg.

De eerste steen

ds. M. Karens,
Middelburg

Het gaat over een belangrijke steen. De eerste steen is iets anders dan de onderste steen, hoewel in veel gevallen die onderste steen nog belangrijker is.

Op allerlei tijden en plaatsen vindt er een eerstesteenlegging plaats. Vooral bij de bouw van een nieuwe kerk. Eigenlijk is het nooit de eerste, maar de zoveelste steen. Misschien is een denksteen een betere benaming. Als predikant heb ik twee keer de eer gehad om zo'n steen te leggen. In mijn enige gemeente Werkendam, en in de gemeente van Leerdam, waar ik consulent ben geweest. Er werd een meditatief woord gesproken, vaak naar aanleiding van de naam van het kerkgebouw. Dan mag en moet er ook iets doorklinken van Gods trouw en van de vreugde dat er nog kerken worden gebouwd of uitgebreid. Het is maar een gebouw van steen, dat weet ik. Toch wijst zo'n gebeurtenis ook naar de geloofsbelijdenis, die spreekt van de Zoon van God, Die Zich een gemeente vergadert, ten eeuwigen leven verkoren, door Zijn Geest en Woord, van het begin tot het einde van de wereld. Met de belangrijkste vraag: of ik van deze Kerk een levende steen (lidmaat) ben en eeuwig blijven zal?

Een te verwachten gang

De twee genoemde 'eerste stenen' waren voor mij geen debuut. In de Gereformeerde Gemeente van Zoetermeer mocht ik als negenjarige jongen deze taak ook verrichten. Aan het Piet Heinplein daar was een nieuw kerkgebouw verzezen. Op de kerkenraadsvergadering was besproken wie de eerste steen mocht leggen: de consulent, of een lid van de kerkenraad? Op de ledenvergadering kwam het voorstel om dit te laten doen door de kleinzoon en naamgenoot van de (overleden) ouderling Martinus Karens, die met enkele broeders op zijn boerderij in 1920 een begin had gemaakt met de samenkomsten van de gemeente.

Echter, er was één lid die in de ledenvergadering daar fel tegen was. En hij had een duidelijke reden. 'Straks, als die jongen ouder wordt en hij de wereld ingaat, dan staat zijn naam altijd op ons kerkgebouw!' Op 7 september 1955 mocht ik toch, na een meditatief woord van de consulent ds. H. Ligtenberg, dé steen metselen. Vele

jaren heeft de gemeente in dat gebouw mogen samenkomen. In 1980 verhuisde de gemeente naar de Vredekerk in het hart van de stad.

Welbehagen

Daar heb ik, in 1992 als student bij een spreekbeurt, het bewuste lid nog eens ontmoet. Ik vertelde hem wat ik gehoord had over zijn bezwaar, vroeger op die ledenvergadering. 'U was de enige die gelijk had! Als deze jongen zijn zondige hart was gevolgd, dan was hij de wereld ingegaan. Want ons hart is van nature één en al wereld. Hooguit was hij blijven hinken op twee gedachten. Op zondag de kerk en in de week de wereld. Echt, ú had het goed gezien!'

Lieve jeugd, ik hoop niet dat dat jouw leven is! Want wie een vriend van de wereld is, is een vijand van God en zal met de wereld vergaan. Bedel toch om die onberouwelijke keus in je leven! Wie heeft lust om de Heere te vrezen? Dat is wel louter genade. Het heet welbehagen!

Nu mag door Gods opzoekende liefde die jongen, wiens naam aan de eerste steen in Zoetermeer is verbonden, al jaren arbeiden in het Koninkrijk van God. Dat lid in Zoetermeer had wel gelijk, maar de Heere heeft het totaal anders geleid. Een kind van Adam werd - als een onbruikbaar instrument - geroepen tot ambtelijke arbeid. Na zo'n 24 jaar dienen in Werkendam mogen we nu als emeritus een plaats hebben in Middelburg. Het is mijn wens in de Zeeuwse gemeenten nog te worden gebruikt, opdat zondaren als levende stenen mogen worden gefundeerd op het enige Fundament Jezus Christus. Opdat jongeren en ouderen door de Geest werden afgehouden uit Adam en door wedergeboorte en oprecht geloof worden ingelijfd in Christus, de Steenrots Wiens werk volkomen is. Want de God Die droeg het voorgeslacht, leeft nog.

Nog één keer ontmoet

Het was mij tot diepe verwondering dat ik een keer het Heilig Avondmaal in Zoetermeer mocht bedienen. De inmiddels hoogbejaarde vriend van vroeger kreeg van de Heere vrijmoedigheid om voor het eerst in zijn leven aan te zitten aan de tafel van de Heere. Als een kreupele Mefibóseth mocht hij de tekenen en zegelen van de onnaspeurlijke liefde van Christus voor strafwaardige zondaren ontvangen uit de hand van een onwaardige dienaar. Het blijft zó waar: 'Heilig zijn o, God Uw wegen; Wie is een God als Gij, groot van macht en heerschappij!'

Gereformeerde Gemeente 's-Gravenzande 75 jaar

Kerkenraad
's-Gravenzande

De Gereformeerde Gemeente te 's-Gravenzande werd op 30 juli 1947 geïnstitueerd. Dat is deze maand 75 jaar geleden.

Op zondag 11 oktober 1936 kwamen zo'n veertig mensen voor het eerst samen voor een leesdienst in een zaaltje achter een carrosseriebedrijf in de Sand-Ambachtstraat in 's-Gravenzande. Ze hadden zich uit onvrede over de prediking losgemaakt van de Christelijke Gereformeerde Kerk en werden een afdeling van de Gereformeerde Gemeente te Den Haag. De eerste preek werd gehouden op 9 november 1936, door ds. P. Honkoop sr. uit 's-Gravenhage. De tekst voor die avond was genomen uit Hooglied 8:5a: 'Wie is zij die daar opklimt uit de woestijn en lieflijk leunt op haar Liefste?'

Er ontstond meer en meer het verlangen een zelfstandige gemeente te worden. Op 27 januari 1947 werd besloten bij de kerkenraad van Den Haag een aanvraag daartoe in te dienen. Deze aanvraag werd vervolgens bij de classis ter goedkeuring ingediend, waarop gunstig werd beslist. Op 30 juli 1947 vond de instituering plaats en werd de Gereformeerde Gemeente

van 's-Gravenzande een zelfstandige gemeente. Ds. P. Honkoop ging die avond in een kerkdienst voor. De tekstwoorden waren uit Psalm 84:12: 'Want God de Heere is een Zon en Schild, de Heere zal genade

en ere geven, Hij zal het goede niet onthouden degenen die in oprechtheid wandelen'. Vanaf de eerste bijeenkomst in 1936 tot 18 december 1956 werden de diensten gehouden op verschillende plaatsen in 's-Gravenzande, tot op die dag in 1956 het eerste eigen kerkgebouw in gebruik werd genomen aan de Albert Klingstraat. Vanaf 23 oktober 1983 worden de erediensten gehouden in het huidige kerkgebouw, de Westerkerk, aan de Obrechtlaan 21 in 's-Gravenzande.

In haar 75-jarig bestaan is de gemeente gediend door twee predikanten. Ds. M. Golverdingen heeft de gemeente gediend van 3 oktober 1979 tot 26 augustus 1984. Ds. J. van Rijswijk diende de gemeente van 9 september 2009 tot 5 mei 2013. Momenteel is de gemeente vacant.

Het ledental is de laatste jaren langzaam teruggelopen, van meer dan 400 leden rond 1991 tot 267 in 2021. Maar het is zoals ook de Gereformeerde Gemeente in Poortugaal bij haar 75-jarig bestaan schreef: 'De gemeente Gods groeit niet door geboorten, maar door wedergeboorten. Een kenmerk van deze ware Kerk is: die Kerk wordt nooit minder, maar altijd meer. Zien we op de terugloop in de kerkgang dan lijkt het eerder alsof het tegenovergestelde waar is. Maar ieder mens die door wedergeboorte en geloof in die Kerk wordt toegebracht, is er één meer. Daar valt er nooit één af. Wat een troost is dat te weten, de Kerk groeit!'

Tot op heden mocht elke keer opnieuw in de ambten van ouderling en diaken worden voorzien. In de afgelopen 75 jaar mocht ook in 's-Gravenzande ervaren worden dat de Heere zorgt voor onze gemeente.

In 2022 bestaat de kerkenraad uit de volgende personen: v.l.n.r.: de diakenen R. Lucas, P. Verhage en A.W. Camphens, en de ouderlingen A.H. van der Wal, W.F. Bos en P.W. Lock.

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen

te Ouddorp,
ds. E. Bakker te Veen;
te Rijssen-Noord,
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht.

BEVESTIGING EN INTREDE DS. HUISMAN TE EDE

Woensdag 22 juni was een dag van vreugde voor de gemeente van Ede. In ds. J.B. Huisman mocht zij weer een eigen herder en leraar in haar midden ontvangen. Na een korte periode van vacant zijn - vier maanden - heeft de Koning van Zijn kerk alweer een dienst-knecht gezonden naar onze jonge gemeente. De verwondering over Gods bemoeienissen is groot. De verantwoordelijkheid voor de hoorders des te meer.

Beide diensten werden gehouden in de Bethelkerk van de Hersteld Hervormde Gemeente van Lunteren. In verband met protest van de boeren in Barneveld was op het laatste moment uitgeweken van de Adullamkerk van Barneveld-Zuid naar Lunteren. Beide diensten konden in alle rust gehouden worden.

In de bevestigingsdienst ging ds. B. Labee voor. Deze preekte over Handelingen 4:29b '... en geef Uw dienstknechten met alle vrijmoedigheid Uw Woord te spreken'. Het thema voor de preek was 'Gebed voor de ambtelijke dienst', met drie aandachtspunten:

1. In afhankelijkheid; 2. Om vrijmoedigheid; en 3. Tot spreekvaardigheid.

In de avonddienst deed ds. Huisman intrede vanuit Lukas 5:4-6 en daarvan in het bijzonder het laatste gedeelte van vers 5b: '... doch op Uw woord zal ik het net uitwerpen'. Het thema was 'Als de Meester spreekt', met drie aandachtspunten:

1. Een verrassend bevel: 'Steek af naar de diepte en werp uw netten uit om te vangen.' 2. Onvoorwaardelijke gehoorzaamheid: '... doch op Uw woord zal ik het net uitwerpen', en 3. Een gezegende uitkomst: '... besloten zij een grote menigte vissen, en hun net scheurde.'

Ds. Huisman bepaalde de gemeente erbij dat hij met deze woorden geroepen werd naar Ede. Volkomen ongedacht en

onverwacht en met een bijzondere verwachting, als daar in het Grieks staat dat de vangst al gereed ligt. Het is Zijn vangst van de grote Koning van de Kerk. Hij gebruikt daarvoor Zijn dienaren, waarin de een zaait en de ander maait. De heerlijkheid van de Koning mag hierin gezien worden: tot Zijn eer. De vraag werd indringend gesteld of jongens en meisjes, jongeren en ouderen door de Heere al in het visnet zijn gebracht of gebracht mogen worden. 'Bidt daarom'.

Aansluitend werd de predikant toegesproken door ds. F. Mulder namens de classis Barneveld en de Particuliere Synode Oost, door wethouder A. Versteeg van de burgerlijke gemeente Ede, door ds. D.C. Flapper namens de plaatselijke kerken en door ouderling L.P. de Looft namens kerkenraad en gemeente. De gemeente zong de predikant Psalm 37:2 staande toe, waarna ds. Huisman voor het eerst als eigen herder en leraar de zegen mocht opleggen.

Kerkenraad Ede

VERSLAG PS ZUID 7 APRIL 2022

Op woensdag 6 april werd een bidstond gehouden in de kerk van Middelburg-Centrum. Ds. S. Maljaars, preses van de vorige synode, bediende Gods Woord uit Markus 13:37. Het thema van de preek was: 'Een dringende oproep om te waken'.

Op donderdag 7 april opende ds. A.P. Baaijens namens de roepende kerk van Middelburg-Zuid de vergadering op de gebruikelijke wijze in Goes. Het moderamen werd na verkiezing als volgt samengesteld: ds. S. Maljaars, preses; ds. G.J.N. Moens, assessor-preses; ds. J.M.D. de Heer, scriba; ouderling P. van Vijven, assessor-scriba; ouderling M. de Geus, quaestor.

Na de gevoerde correspondentie en de rapporten van de deputaten artikel 48 en 49 DKO kwamen de overige rapporten aan de orde:

Het jaarbericht 2021 van de Commissie van Advies van Cedrah. De bestuurder van Cedrah, T.A. Stoop, deelde mee dat corona ook in 2021 veel gevraagd had van de zorg binnen de zeven locaties van Cedrah. Hoewel het in de Zeeuwse locaties nog niet zozeer speelt, wordt het steeds moeilijker om personeel te benoemen dat past binnen de identiteit.

DE SATAN, 'DE BOZE', IS ALTIJD ACTIEF EN WAAKZAAM, OM TE VOORKOMEN DAT HET EVANGELIE SUCCES ZAL HEBBEN. EN ALS DE MENSEN DATGENE WAT ZE GEHOORD HEBBEN NIET DIRECT IN VEILIGHEID BRENGEN DOOR MEDITATIE, GEBED EN GEHOORZAAMHEID, ZAL HIJ HET DIRECT UIT HUN HARTEN EN HERINNERINGEN WEGNEMEN.

THOMAS SCOTT

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Een afgevaardigde vraagt of vrijwilligers lid moeten zijn van een kerk uit de achterban. Stoop geeft aan dat er onderscheid is in de aard van vrijwilligerswerk. Het uitgangspunt is dat de identiteitseisen zonder onderscheid gelden voor alle vrijwilligers.

Een afgevaardigde vraagt welke mogelijkheden er zijn om te voorkomen dat huurders na toelating gedrag vertonen dat niet in overeenstemming is met de identiteit. Stoop zegt dat de eigenlijke doelgroep, ouderen uit de eigen achterban, slinkt, omdat mensen wegtrekken uit de stedelijke gebieden. Dientengevolge behoren niet alle huurders (meer) tot een kerkelijke gemeente uit de eigen achterban.

Bij de bespreking van het jaarverslag van de Stichting Hulpverlening in de PS Zuid benoemt A.C. de Visser, tweede voorzitter, de volgende zaken: er is veel werk voor de pastoraal werker, G. van Veldhuisen, Corona heeft ook tot meer zorgen op psychisch vlak geleid.

Het stichtingsbestuur heeft zich gebogen over de vraag van de vorige PS om zich te bezinnen op de positie van de - ook te zijner tijd nieuw te benoemen - pastoraal werker, dit in het licht van de rapporten die de Generale Synode in 2010 en 2019 over deze functie heeft aanvaard. De PS spreekt opnieuw uit dat een nieuw te benoemen pastoraal werker een zittende ambtsdrager moet zijn binnen het ressort van onze synode.

Bij de bespreking van het jaarverslag Stichting Steunfonds in 2021 zegt penningmeester L. van Dommele dat de statutenwijziging, waarover op de vorige vergaderingen van de PS Zuid is gesproken, definitief van de baan is. Er zijn enkele Zorgwoningfondsen opgericht, waarvan de statuten in het verlengde liggen van de statuten van de Stichting Steunfonds.

Als afgevaardigden naar de Generale Synode 2022 worden benoemd de predikanten A.P. Baaijens, K. Boeder, J.M.D. de Heer, S. Maljaars, D. de Wit, en de ouderlingen M. de Geus, C. Hoogerland, A.J. van der Maas, G.D. Roeland en P. van Vijven.

De classis Goes heeft verzocht drie appelschriften, die door leden van twee gemeenten uit de classis zijn ingediend, in behandeling te nemen. De vergadering wordt in verband met de behandeling

van de rapporten betreffende deze appelschriften op donderdag 23 juni voortgezet. Op verzoek van de preses eindigt ds. Moens op de gebruikelijke wijze, waarna de preses de vergadering provisorisch sluit.

VERSLAG VOORTGEZETTE VERGADERING PS ZUID 23 JUNI 2022

Preses ds. S. Maljaars opent de vergadering op de gebruikelijke wijze. De bespreking van de rapporten van de beide appelcommissies vindt plaats in aanwezigheid van de afgevaardigden, enkele belangstellende ambtsdragers en student J.C. Kriekaart.

In verband met het vertrek van ds.

D. de Wit naar Kesteren moeten er enkele benoemingen deputaten artikel 48 en 49 DKO plaatsvinden. Het voorstel van het moderamen wordt door de synode overgenomen.

De assessor-preses, ds. G.J.N. Moens eindigt op de gebruikelijke wijze. Daarna sluit de preses de vergadering.

P. van Vijven, assessor-scriba

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 170: bij de gemeente Ede zijn de e-mailadressen van de koster en van de 'kerkbode' onjuist vermeld. De juiste adressen zijn: koster@petrakerkede.nl en kerkbode@petrakerkede.nl

Blz. 49 en 207: het nieuwe adres van de fam. ds. D. de Wit is met ingang van heden: Ommerenveldseweg 43, 4032 NB Ommeren; tel. 06-17171764.

Berichten

AVONDMAALSTEL GEVRAAGD

De zending van de gemeenten in Noord-Amerika is op zoek naar een avondmaalstel voor de zendingsgemeenten in Bolivia. Wellicht dat een Nederlandse gemeente een stel beschikbaar heeft. Wilt u contact opnemen met J.H. Mauritz, e-mail: jh.mauritz@solcon.nl of tel. 0348-401978.

VACATURE GESPREKSGROEP HELPENDE HANDEN BARNEVELD

Op verschillende plaatsen in het land zijn gespreksgroepen waarin mensen met specifieke vragen in een informele sfeer hun ervaringen kunnen uitwisselen, emoties kunnen delen, vragen kunnen stellen en soms ook antwoorden krijgen. Om die gesprekken in goede banen te leiden, maken we gebruik van gespreksleiders. Op dit moment zoeken we een gespreksleider (M/V) voor de groep voor volwassenen met autisme en een (boven)gemiddelde

intelligentie in de regio Barneveld. Ook als u in een andere regio een bijdrage zou willen leveren, komen we graag met u in contact. In een kennismakingsgesprek zullen we vragen naar uw opleiding en ervaring, uw persoonlijkheid en uw motivatie voor dit werk. Daarnaast zijn twee trainingsavonden onderdeel van het traject om wederzijds af te tasten of er een match is.

Voelt u zich aangesproken en wilt u meer informatie? Neem contact op met Inge van Hell via w.vanhell@helpendehanden.nl of tel. 06-57147800.

Kerkdiensten

ZONDAG 10 JULI 2022

Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Aalst 9.30 uur ds. W.J. Karels en 14.30 uur ds. C. Hogchem; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. C. Sonneveld; Alphen aan den Rijn 16.00 uur ds. G. Clements; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 16.00 uur ds. A. Schreuder; Barendrecht 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Bodegraven 16.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Borssele 14.00 uur stud. A.E. Brijder; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Burgh-Haamstede 14.30 uur ds. K. Boeder; Capelle aan den IJssel-Middelwatering 18.30 uur ds. G.J. Baan; Capelle aan den IJssel-West 10.00 uur ds. J. Schipper en 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Den Haag-Scheveningen 10.00 uur ds. G. Clements; Den Helder 16.30 uur ds. G. Heijkamp; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Deventer 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Dinteloord 10.00 uur ds. J.J. Tanis en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Dordrecht 10.00 en 16.45 uur ds. W.A. Zondag; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Ede 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; Enschede 15.00 uur ds. A.A. Brugge; Enter 9.30 en 18.30 uur stud. J.J. Hoogerbrug; Ermelo 9.30 uur (H.D.) ds. A.A. Brugge en 14.30 uur ds. J. Beens; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; Goes 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur kand. M.G. van Middendorp; Goudswaard 17.30 uur stud. J.M. Evers; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Hardinxveld-Giessendam (tijd. loc.: Herv. Oude kerk, Peulenstraat 234) 12.00 uur ds. A.T. Huijser en 20.00 uur ds. G.J. van Aalst; Herkingen 18.00 uur ds. C. Harinck; Hilversum 19.00 uur ds. B. Labee; Hoofddorp 17.00 uur ds. R. Kattenberg; Hoogeveen 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Houten 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 19.15 uur ds. W.A. Zondag; Kampen 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. D.W. Tuinier; Kamperland 18.30 uur stud. J. Janse; Kapelle-Biezelinghe 10.00 en 16.30 uur ds. J. IJsselstein; Kesteren 12.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Klaaswaal 9.30 uur ds. G.J. van Aalst en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Krimpen aan den IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P.C. Vlot; Leerdam 14.30 uur ds. E. Bakker; Leiderdorp 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; Marknesse

19.00 uur ds. A. Verschuure; Meeuwen 18.30 uur ds. A.T. Huijser; Meliskerke 9.30, 14.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Melissant 15.30 uur ds. G. Pater; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; Naaldwijk 9.30 en 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur stud. A.E. Brijder en 14.00 uur ds. M. Karens; Nieuwer Ter Aa 19.00 uur ds. P. Mulder; Nieuwerkerk 9.30 en 14.30 uur stud. J.M. Evers; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. J.W. Verweij; Nisse 15.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Nunspeet 9.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; Oostburg 15.00 uur ds. S. Maljaars; Oosterend (Texel) 10.00 en 16.00 uur ds. H.J. Agteresch; Oosterland 10.00 (H.A.), 14.30 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Oostkapelle 9.30 en 16.00 uur stud. J. Janse; Opheusden 9.30 (H.D.) en 15.30 uur ds. W. Mouw; Opperdoes 10.00 uur ds. G. Heijkamp; Ouddorp 9.15 en 18.30 uur ds. G. Pater; Poederloijen 19.00 uur ds. C. Sonneveld; Poortugaal 9.30 en 15.00 uur ds. W. Silfhout; Poortvliet 18.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Puttershoek 10.00 en 15.00 uur stud. R.T. Michielse; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 (H.D.) en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 15.30 uur kand. M. Boersma; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. E. Hakvoort en 14.30 uur ds. S.W. Janse; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 18.00 uur ds. J.J. Tanis; Rotterdam-Alexanderpolder 14.30 uur ds. W.A. Zondag; Rotterdam-Centrum 15.00 uur ds. J. Schipper; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. P.C. Vlot; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; Sint Annaland 14.00 uur ds. M. Blok; Sint Philipsland 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Sliedrecht 9.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 19.00 uur (H.D.) ds. W. Harinck; Spijkenisse 18.00 uur stud. R.T. Michielse; Sprang-Capelle 19.00 uur ds. L. Blok; Stolwijk 19.00 uur ds. P.J. de Raaf; Terneuzen 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Rijswijk; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; Utrecht 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30

en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingse 14.30 uur ds. G.J. Baan; Vlissingen 9.30 uur ds. N.I. Ude; Waarde 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; Wageningen 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 18.00 uur kand. M. Boersma; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Wierden 14.00 uur ds. P.D. den Haan en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Woerden 18.30 uur ds. M. Joosse; Wolphaartsdijk 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. M. Karens en 14.00 uur ds. J. IJsselstein; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Zoetermeer 10.00 en 15.00 uur stud. J.C. Kriekaart; Zwijndrecht 9.30 en 15.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 19.00 uur ds. A. Verschuure.

MAANDAG 11 JULI 2022

Ouddorp 14.30 uur (huw.bev.) ds. G. Pater.

DINSDAG 12 JULI 2022

Berkenwoude 19.30 uur ds. G.J. Baan; Den Helder 19.00 uur ds. H.J. Agteresch; Drachten 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Kamperland 19.30 uur ds. K. Boeder; Meeuwen 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Nijkerk 19.30 uur (voor de GBS) ds. A. Verschuure; Poederloijen 19.30 uur (H.D.) ds. G. Beens; Tholen 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg.

WOENSDAG 13 JULI 2022

Alphen aan den Rijn 19.30 uur ds. P.D. den Haan; Capelle aan den IJssel-Middelwatering 14.45 uur (huw.bev.) ds. G.J. Baan; Capelle aan den IJssel-West 19.45 uur ds. S. Maljaars; Goes 19.30 uur (Evangelisatiedienst) ds. L. van der Kuijl; Goudswaard 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Herkingen 19.30 uur ds. G. van Manen; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. G. Beens; Leiderdorp 19.30 uur ds. P. Mulder; Marknesse 19.30 uur (H.D.) ds. A. Verschuure; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. J. IJsselstein; Oosterend (Texel) 19.00 uur ds. H.J. Agteresch; Opperdoes 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Oudemirdum 19.30 uur ds. M. Joosse; Rilland-Bath 19.30 uur ds. K. Boeder; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. F. Mulder; Stolwijk 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Waardenburg 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Woerden 19.30 uur ds. A.P. Baaijens; Zwolle 19.30 uur ds. A.J. de Waard.

DONDERDAG 14 JULI 2022

Benthuizen 19.30 uur ds. E. Bakker; Hoogeveen 19.30 uur ds. A. Verschuure; Kootwijkerbroek 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; Krimpen aan den IJssel 19.45 uur ds. G.J.N. Moens; Middelburg-Zuid 19.30 uur ds. J. Schipper; Mijdrecht 19.30 uur ds. C. Hogchem; Naaldwijk 19.45 uur ds. L.

Blok; Oude-Tonge 19.30 uur ds. P. Mulder;
Scherpenzeel 14.15 uur (huw.bev.) ds. J.
Beens; Veenendaal 14.00 uur (huw.bev.) ds.
B. Labee.

VRIJDAG 15 JULI 2022

's-Gravenpolder 13.15 uur (huw.bev.) ds. L.
Blok; Ouddorp 14.00 uur (huw.bev.) ds. G.

Pater; Rijssen-Zuid 14.30 uur (huw.bev.) ds.
S.W. Janse.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 10 JULI 2022

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en
16.30 uur (bijbeluur) evang. M. Vos; Emmen
(Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang.

C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de
Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (bijbeluur)
evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de
Boeckstraat 21-23) 10.00 uur ds. L. van
der Kuijl en 16.30 uur evang. A. van Setten;
Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 16.00
uur evang. J. Krijgsman.

Advertenties

Psalmzangavond met Huig van der Knijff

Datum: 16 juli 2022
Plaats: Nieuwe Kerk Middelburg
Aanvang: 19.30 uur
Orgel: Huig van der Knijff
Gratis toegang
Collecte ter bestrijding van de onkosten

Begrafenisonderneming STAM

Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42584158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

Fides

praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

**Een vertrouwd adres voor hulp
aan kinderen, jongeren en volwas-
senen vanuit een Bijbelse visie.**

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Sombereheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor
psychologisch onderzoek,
indicatieaanvragen en onderzoek,
begeleiding en training van mensen
met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding

Tel. 0342 - 41 99 77
Van Breugelplantsoen 1
3771 VM Barneveld
www.fideshulpverlening.nl

*Al mijn misdaden en mijn zonden
Waren zeer groot en zwaar;
Maar Uw goedheid, niet om doorgronden,
Vergaf die all' voorwaar.
Wel Hem, dien Gij hebt uitgelezen,
Dat hij bij U zij, Heer!
Die ook altijd bij U mag wezen,
Zonder te scheiden meer.*

Psalm 65 : 2 Datheen

Met droefheid in het hart om het verlies, delen wij u mee dat de HEERE tot Zich heeft genomen Zijn knecht, mijn dierbare zorgzame man, onze geliefde vader, schoonvader en biddende opa

Adriaan Johannes Gunst

Verbi Divini Minister

11 januari 1941
Oud-Vossemeer

26 juni 2022
Middelburg

Tholen: J.A. Gunst - Lukasse

Goes: Peter Gunst
Jacobien
Jeanine
Adryan en Janneke
Cédric
Christian

Tholen: Dick Gunst
Anita Gunst - Schot
Jorian
Daan en Joanne
Niek en Romée
Liza

Doelweg 1
4691 CS Tholen

De rouwdienst is gehouden vrijdag 1 juli jl. in de 'Rehobothkerk' van de Gereformeerde Gemeente te Tholen.
Aansluitend heeft de begrafenis plaatsgevonden op de Algemene Begraafplaats te Tholen.

HUIB RUIJGROK
ERFRECHT & NALATENSCHAPPEN

Juridisch advies en administratieve
en praktische hulp bij:

- nalatenschappen
- testamenten
- erfbelasting
- executiele en
conflictbemiddeling

Burg. Houtkoperweg 7 4033 BJ Lienden
T 0344 745 104 M 06 19452290
info@huibruigrok.nl www.huibruigrok.nl

**NUNSPEET: t.h. onze woning a/d
bosrand**, 4 pers., rust en veel privacy, wk
31 t/m 37. Interesse? 06-23866869

Boek jouw ideale vakantie!
www.diskoffer.nl
vakanties met zondagsrust

De Boekenhoeve onbetwist
Uw aanbiedingspecialist
Ga naar: **www.deboekenhoeve.nl**

Laatste preken van JC Philpot dl 1-4 à €10,-,
700 pag. Preken van John Kershaw €25,-,
Alle 20 boeken, 3000pag. €140,-.
Luisterpreken: hetbraambos.nl 078-6933783

Bent u ook op zoek naar mooie
raambekleding? Wij komen vrijblijvend
bij u thuis adviseren! We nemen naast
veel kleur en stofstalen ook jarenlange
ervaring mee. Bel Jan op 06-36294314
of kijk op **wiltraamdecoratie.nl**

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

*Als ik dan U heb, o Heer mijn!
Zou daar iets anders mijn God zijn?
Zou ik ergens groot ofte kleine,
Een God hebben dan U allene?*

Psalm 73 : 13 (Datheen)

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Tholen heeft met diepe ontroering kennisgenomen van het overlijden van zijn geliefde oud-herder en leraar

Adriaan Johannis Gunst

echtgenoot van Jacoba Adriana Gunst – Lukasse

in de leeftijd van 81 jaar.

Van 1989 tot 1995 mocht hij onze gemeente in alle getrouwheid en met de liefde van zijn hart dienen als predikant.

De Heere sterke en trooste zijn geliefde vrouw, kinderen en kleinkinderen in dit grote verlies en Hij heilige de roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad,
Ds. C. van Ruitenburg, preses
A.C. Quist, scriba

Tholen, 26 juni 2022

LM VAN MANEN
kerkinterieurs

WWW.KERKINTERIEURS.NL

**Uw woning in Veenendaal verkopen?
Bel dan met Wessel Berkhout!**

Wij informeren u graag over onze
onderscheidende en enthousiaste
werkwijze en verstrekken u graag een
aantrekkelijke offerte.

BURGLAND
Makelaars

0318-628412
www.burglandmakelaars.nl
info@burglandveenendaal.nl

*Zalig zijn de doden, die in den Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest,
opdat zij rusten mogen van hun arbeid; en hun werken volgen met hen.*
Openbaring 14 : 13b

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente van Nieuwerkerk ontving met ontroering het bericht, dat de Heere tot Zich heeft genomen onze geliefde oud-herder en leraar

ds. A.J. Gunst

Hij heeft onze gemeente met liefde en in alle getrouwheid mogen dienen van 2002 - 2011. We bidden zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen in deze weg van droefheid van harte Gods nabijheid en ondersteuning toe.

Namens de kerkenraad: L. Kooijman, preses
J.W.A. Pieper, scriba

Nieuwerkerk, juni 2022

Vos
begrafenisverzorging

Wij verzorgen alleen begrafenissen in elke woonplaats in Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen en omgeving en in Rijssen en omgeving.

Dag en nacht bereikbaar en beschikbaar.

Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden
Ditmar Markusse T 038 33 323 83

Regio Rijssen, Enter, Wierden
Jan Kamp T 0548 540 053

Anja van den Belt - van den Dijk, Contactpersoon / verzorgdame

Regio Veluwe en omliggende gebieden
Johan van Lagen, Benny Vos & Mark Vos T 0577 401 689

Vertrouwd verzorgd

www.begrafeniszorgingvos.nl

begrafenisverzorging **Den Hollander**

- Alleen begrafenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

☎ 010 - 460 05 09
✉ info@tdenh.nl
🌐 www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

JOH.DEHEER
toetsen en meer, sinds 1898

UW ORGEL- ÉN PIANO SPECIALIST

www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

ANDANTE
-orgelcentrum-

Uw dealer van
**Johannus
Monarke
Content
Domus
Viscount
Mixtuur**
(Hauptwerk orgels)

- * Ruim assortiment bladmuziek (ook klavar)
- * Verkoop en verhuur, ook voor zaal en kerk
- * Collectie kleine blaasinstrumenten

Industrielaan 26 • Veenendaal • tel 0318 - 50 50 63
www.andanteorgels.nl

**Praktijk
den Uijl**

Doe het ondenkbare, doorbreek het geheim.

**Individuele en/of groepstherapie
bij seksueel misbruik, fysiek
of emotioneel geweld.**

Luister ook eens de podcast via onze site.

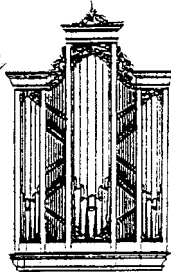
Nieuwkerk aan den IJssel | Barneveld | Yerseke

T 010 7 411 411 | E info@praktijkdenuijl.nl
I www.praktijkdenuijl.nl

Veelal vergoed door ziektekostenverzekeraars

De zoektocht naar een bed and breakfast in Rhenen hoeft niet lang te duren. Welkom bij **Bed & Breakfast Knuivers**, de ideale keuze! Kamers met eigen douche, vast wastafel en wc.
Kamer 1 € 85,- 2 pp.
Kamer 2 € 95,- 2 pp.
Ribeslaan 4, 3911 ZW Rhenen
Tel.: 06-19856085 Info@knuivers.com

*Orgelmakerij
Boogaard*

Gravenstraat 4
7461 TN RIJSSEN
Telefoon 0548-521637

www.orgelmakerijboogaard.nl

Nieuwbouw | Restauratie- Stem- en onderhoudswerk

 WEVERS

PERSONLIJK | OPRECHT | BETROKKEN

- STERVENSBEGELEIDING
- BEGRAFENISVERZORGING
- ROUWVERWERKING EN NALATENSCHAP

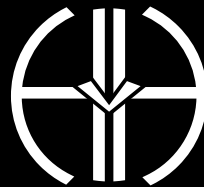
☎ 0488-411055 | www.weversuitvaart.nl
Wij verzorgen geen crematies

Begrafenisonderneming
Treur

Kroostweg 22
3704 ED Zeist
030 692 42 58
06 573 156 89

info@begrafenisondernemingtreur.nl

www.begrafenisondernemingtreur.nl

**HEEREN
VAN
OPHEUSDEN**

AMBTSKLEDING

MAATKOSTUUMS

TROUWKOSTUUMS

GELEGENHEIDSKLEDING

AFSPRAAK MAKEN?

We bieden de mogelijkheid voor een afspraak in de avonden of voor bezoek bij u aan huis.

HEERENVANOPHEUSDEN.NL | 0488 42 96 90 | INFO@HEERENVANOPHEUSDEN.NL

BURGEMEESTER LODDERSTRAAT 38 | 4043 KM | OPHEUSDEN

je bent welkom

Als thuis even niet meer gaat

Het kan je gebeuren. De spanningen lopen thuis – om welke reden dan ook – hoog op, dat je uit huis moet. Maar... waar ga je dan heen? **Stichting Op Doorreis** biedt een tijdelijk warm thuis aan christelijke jongeren en volwassenen. Bel of mail en check meteen of er plek is voor jou.

Logeerhuizen in Barneveld en Scherpenzeel

- Zonder indicatie welkom
- Opvang in een landelijke omgeving
- Gastvrijheid in eigen sfeer

☎ 06-10807559 | 🌐 stichtingopdoorreis.nl

**op
doorreis**

Studentenkamer gezocht in omgeving Ede/Wageningen/Bennekom.
Bel 0683094988 of mail naar jorritdenuy@gmail.com

Nieuw in de boekhandel: 'Uit het leven van Spurgeon', T. Zegers-Venema.
Veel vraag naar dit historische jeugdboek.
www.ramshoorn.nl/0622780238

Dv. heel augustus 3e tweedehands boek gratis*, in de winkel en online.
Wesselseweg 178-2, Kootwijkerbroek.
www.deboekenkamer.nl

Vakantie Oostenrijk. Te huur: luxe chalet en appartementen, 2-9 pers., in omg. Saalbach-Hinterglemm / Zell am See.
Info: 0180-318720 en 06-53114531
www.vakantieindebergen.nl

Boekhandel De ZONNEBLOEM
Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

Kamers te huur in ons gezellige meidenhuis in Bergambacht.
Op loopafstand van de winkelstraat en de busverbinding naar o.a. Gouda. Voor meer informatie: hetoudemagazijn@kliksafe.nl

Onesiforus
NEDERLANDSE STICHTING
VOOR CHRISTELIJKE HANDREIKING

De doelstelling van de interkerkelijke stichting is het verlenen van geldelijke steun aan, met name vanwege gemoedsbezwaren, in financiële moeilijkheden geraakte personen, gezinnen e.a.

Alle hulpaanvragen worden door een commissie getoetst en besproken met de diaconie.

Om haar doel te realiseren is de stichting afhankelijk van giften, collecten en legaten.

U kunt uw bijdrage storten op:
NL36 RABO 0354 2210 00 of
NL76 INGB 0004 1778 00
t.n.v. "Onesiforus"

Bestuur:
ds. W.J. op 't Hof (voorz)
W.A. Barth (secr)
ds. A. den Hartog
G. Hop
J.J. van Ommeren
C. Vos

Comité van aanbeveling:
Ds. G. Gerritsen
Ds. D. Heemskerck
Ds. J. Roos

Adviescommissie:
F. Bouman
D.C. van der Ploeg
mr. drs. S. Visser

Aanvragen en informatie:
www.onesiforushulp.nl

p.a. Weegje 2 | 3295 CT | 's Gravendeel | info@onesiforushulp.nl

DINANT VAN DIJK
begrafenisverzorging

de laatste zorg

Respectvolle en persoonlijke aandacht

Verzorgt begravenissen waar u wenst.
Genemuiden - IJsselmuiden - Kampen - Zwolle - Urk - Staphorst en omgeving

T: 038-337 61 29 Burg. ten Veldestraat 22
M: 06-24 80 09 17 8281 ZS Genemuiden
www.delaatstezorg.nl info@delaatstezorg.nl

dag en nacht bereikbaar - geen crematie

Geliefde samenzang

v.a. € 9,99 p/m

- ruime keuze met meer dan 4.000 albums
- muziek én vertellingen
- altijd en overal luisteren
- ook offline gebruiken

Google play
Download on the App Store
SONOS

WWW.FAMILYSTREAM.COM

VerkeerstheorieVanWijngaarden

ONLINE LEREN + OEFENEXAMENS VOOR CBR AUTO THEORIE EXAMEN

Solliciteren kan tot en met 11 juli

Word jij de nieuwe eindredacteur

van Daniël? (0,6 - 1,0 fte)

De huidige eindredacteur vertrekt en daarom zoeken we jou.

Als eindredacteur van *Daniël* ben jij de spil in het redactieproces van het blad. Je hebt nauw contact met alle redactieleden en weet hen te motiveren. Natuurlijk ben je ook graag zelf met teksten en taal bezig. Daarmee kun jij jongeren aanspreken in hun leefwereld.

Interesse gewekt?
jbgg.nl/vacature

jeugd bond
Gereformeerde Gemeenten

verbindt jongeren

Te koop luxe 8 pers. chalet op camping Bergzicht, Ommen. Voor informatie zie: www.bergzicht.nl/verkoop/potgraven_5 of www.zalmenhuis.nl

MOOIE COLLECTIE ORGELS VAN DIVERSE MERKEN RUIME ERVARING IN ZAAL- EN KERKORGELS

VERTROUWDE KLANKEN...

Stolk Orgels

NIEUWERKERK AAN DEN IJSSEL KRABBENDIJK
VRIJHEIDSLAAN 55 OOSTPOLDERWEG 15
2912 EA NIEUWERKERK A/D IJSSEL 4415 NN KRABBENDIJK
TEL. 0180 31 56 52 | WWW.STOLKORGELS.NL

BROUWER
PSYCHOLOGEN

Psychologische hulp voor kinderen en volwassenen

Brouwer Psychologen geeft hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen bij psychische klachten en in moeilijke situaties. Dat doen we vanuit onze christelijke identiteit, al ruim 30 jaar. Wij bieden o.a.:

- behandeling en begeleiding
- psychologisch onderzoek

Dit doen we ook voor mensen met een verstandelijke beperking.

Kijk op www.brouwerspsychologen.nl.
Of bel **0180 - 426955**

Ridderkerk, Barneveld, Geldermalsen en Apeldoorn (nieuw)

Chelated Zinc (NeoLife) ondersteunt:
* instandhouding van normale botten, huid, haar, nagels
* normale vruchtbaarheid
* een normale cognitieve functie
Juli-aanbieding | Komme 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl

Kraamzorg in een vertrouwde sfeer
Tevredenheid door kwaliteit, met behoud van identiteit.

Meer informatie: 0187-48 91 73
Aanmelden: www.shgzorg.nl

Wij zoeken oproepkrachten. Interesse?
zorgmanager@shgzorg.nl - 06 40 95 37 61

Stijlvolle rouw - gelegenheid - doopkleding
www.kindergelegenheidskleding.nl

Gastopvang Stichting de Vluchtheuvel

Soms is het nodig dat een kind een poosje afstand neemt van de thuissituatie. Bijvoorbeeld omdat het thuis niet lekker loopt. Dit kan ook gelden voor jongeren of (jong)volwassenen. Denk dan eens aan **gastopvang**.

Voor algemene informatie, een hulpvraag of voor aanmelding als gastgezin kunt u contact opnemen met onze coördinatoren:

→ Regio Oost
Jeannine Hendriksen
06 - 21386673 • jhendriksen@stichtingdevluchtheuvel.nl

→ Regio Noord-West & Zuid-West
Gerda van Es
06 - 15377676 • gvanes@stichtingdevluchtheuvel.nl

→ Regio Zeeland
Caroline Meulmeester
06 - 27074115 • cmeulmeester@stichtingdevluchtheuvel.nl

De Vluchtheuvel
Christelijke psychosociale hulpverlening

De specialist in het milieubewust isoleren van uw woning

PROFIJT ISOLATIE

Energiestraat 7 7461 TZ RIJSSEN Tel: 0548 546055

Profiteer nu!! landelijke subsidie

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

www.profijtisolatie.nl

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Perengaard 65, 3264 PB Nieuw-Beijerland
T 0186-576990
E givanaalst@klikSAFE.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@klikSAFE.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@klikSAFE.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,47 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

EEN LIED IN DE HERBERG

MOEDER VERTELDE AAN HENDRIK DAT ZE OOK EENS ERG ZIEK WAS GEWEEST. 'TOEN DACHT IK OOK DAT IK GING STERVEN.

Ik heb de dominee laten roepen. Ik was heel blij dat de dominee kwam en met me bad, want één ding is nodig. Maar toen ik beter werd, vroeg ik er niet meer om... Vanavond moest ik er weer aan denken. Ik had medelijden met die man. Ik kan goed begrijpen dat hij bang was.

'Maar het zal wel weer beter met hem gaan. Denkt u ook niet?' vroeg Hendrik.

'De dokter denkt van wel, dus dat hopen we dan maar', antwoordde moeder. Ze smeerde weer verder en Hendrik zweeg even. 'Kleine jongens kunnen ook sterven, hè moe?' vroeg hij toen. 'Net als Japie van de bakker. Die is pas verdronken.'

'Ja kind', antwoordde moeder kort. 'Maar nu moet je gauw gaan eten en dan naar bed. Het wordt veel te laat voor jou.' Hendrik at zijn brood snel op. Even later kroop hij onder de deken. Stil staarde hij naar de balken. Hij moest steeds aan Japie denken. Japie speelde in de tuin. Zijn moeder was binnen en... toen was hij in de sloot gelopen. Wat was dat toch naar! Hendrik rilde, ook al lag hij onder een dikke deken. Hij ging rechtop in bed zitten en vouwde zijn handen. Dat deed hij anders nooit. Hij zei het versje nog eens op. Dat ga ik iedere avond doen, nam hij zich voor.

Beneden zaten de mannen nog steeds druk te praten, maar Klaas Veldhoven keek strak voor zich uit. Hij trommelde met zijn vingers op tafel, zonder een woord te zeggen. Hij wilde naar huis, maar Schot en Schimmel vonden dat ze best nog een poosje konden blijven. Toen de klok elf zware slagen liet horen, stonden ze pas op.

't Was weer gezellig, Veermans', zeiden ze luidruchtig. 'Tot de volgende keer.'

VERVOLGVERHAAL | GEESJE VOGELAAR-VAN MOURIK - uitg. Gebr. Koster

Op reis!

Waar ga jij naar toe in de zomervakantie?

Als je naar een ander land gaat of een dagje weg, wijst de TomTom of Google Maps je vaak de weg. Het ene moment rijd je over een drukke, brede snelweg.

Even later rijd je misschien over een rustig en smal kronkelweggetje. Als je op reis gaat, dan weet je vaak waar je naartoe wilt.

In de Bijbel lezen we ook over mensen die reizen. Abram moest op reis van God. Hij moest naar een land gaan, dat God hem wijzen zou! Jozef moest, zonder dat hij het wilde, een lange reis naar Egypte maken. Naomi en Elimélech kozen er zelf voor om op reis te gaan naar Moab. De koningin van Scheba ging op reis, omdat ze over Sálomo gehoord had. Ze reisde weken om zijn rijkdom en wijsheid te zien en te horen.

Maar nu over jouw reis, want ook als je niet op vakantie gaat, ben je al op reis. Toen jij geboren werd, begon je reis. Als je sterft, is je reis hier op aarde voorbij, maar is dat ook het eindpunt? Nee, dat is niet het eindpunt. Als je sterft, ga je naar de hemel of naar de hel. Er gaat een brede weg naar de hel. Naar de hemel gaat een smalle weg. Op welke weg reis jij?

De smalle weg is de enige weg met een veilige en gelukkige Thuiskomst. Het eindpunt van deze reis is het hemelse Jeruzalem. Elke keer als je uit de Bijbel leest of uit de Bijbel hoort vertellen, wijst de Heere je die weg aan. Vraag jij dan maar elke keer: 'Heere, zet mijn treden, zet mijn voetstappen, in Uw spoor!' Van harte wens ik je deze goede reis toe!

Lezen: Mattheüs 7:13-21

M. SNELLEN-NIJSINK, VEENENDAAL

Ds. Labee over: Palestijnen

Waar komen de huidige Palestijnen toch vandaan? Is er een lijn naar de Filistijnen en moeten we denken aan een gevolg van het gesloten verbond uit Jozua 9?

Verwarring

Als we bij Wikipedia (de zg. vrije encyclopedie) zoeken, volgt er een tamelijk lang antwoord op de beginvraag. We citeren: 'Het Palestijnse volk of de Palestijnen zijn de Palestijnse inwoners van de Staat Palestina (de Gazastrook en de Westelijke Jordaanoever), alsook de Palestijnse inwoners in Israël, de regio Palestina (veelal wonend in Palestijnse vluchtelingenkampen) en elders in de diaspora. Palestijnen stammen uit het gebied dat bekend staat

als "Historisch Palestina", dat geen eenduidige geografische grenzen had, maar grotendeels overeenkomt met het gebied dat nu Israël heet, tezamen met de Bezette Palestijnse gebieden. Een deel van de Palestijnen dat al vóór de Arabisch-Israëliëse Oorlog van 1948 inwoner was van het gebied dat Israël in Palestina veroverde werd Israëlisch staatsburger (Israëli). De Palestijnse Israëliërs worden door Israël aangeduid als Arabische Israëliërs. De Palestijnen die destijds in het niet door Israël veroverde deel van Palestina woonden (dat sindsdien Westelijke Jordaanoever wordt genoemd) evenals diegenen die er in de oorlog van 1948 naar toe waren gedreven of gevlucht, kregen na de wapenstilstand van Israël met Jordanië in 1950 automatisch de Jordaanse nationaliteit. De meeste Palestijnen zien het Palestijnse volk als behorend tot de Arabische wereld en hebben als moedertaal het Arabisch. Tot de Palestijnen worden doorgaans ook zij gerekend die afstammen van de Bedoeïenen die oorspronkelijk in Historisch Palestina woonachtig waren en/of in dit gebied als nomaden hun vee hoedden'. In de geschiedenis van het Midden-Oosten heeft dus nooit een Palestijnse staat bestaan. Ook de Bijbel spreekt niet van een

Palestijns volk. Het zijn Arabieren uit verschillende landen, nakomelingen van Cham, menen onze kanttekenaren. We komen in Gods Woord wel Filistijnen tegen. De verwarring dat er een *directe* lijn loopt van de Palestijnen naar de Filistijnen is te begrijpen: ook de Filistijnen woonden overwegend in de huidige Gazastrook en waren eveneens aartsvijanden van het volk Israël. Als we het geslachtsregister – met de nakomelingen van Cham – in Genesis 10 lezen, worden ook de Filistijnen aan Cham verbonden. In vers 14 staat: 'En Pathrusim, en Kasluchim, vanwaar de Filistijnen uitgekomen zijn, en Kaftorim'. Kanttekening 47 laat ons weten: 'Het schijnt dat enige nakomelingen van deze twee gebroeders uit hun woonplaats tezamen zijn opgetogen en het land Palestina hebben ingenomen, waarvan zij Filistijnen genaamd zijn'.

In Jozua 9 gaat het om de list van de inwoners van Gibeon. Dat was destijds de hoofdstad van de Hevieten, die samen met de Filistijnen, de Kanaänieten en de Sidoniërs genoemd worden in Richteren 3. Het waren 'de heidenen die de HEERE liet blijven om door hen Israël te verzoeken' (vs. 1b). In algemene zin kunnen we zeker stellen dat de 'gesel' van deze volken een roepstem was en bedoeld is om de Heere te voet te vallen en de gekomen Zaligmaker te benodigen. Het gesloten verbond door Jozua, zonder naar de mond des Heeren te vragen, was onverstandig.

Vreemdeling

We willen er ten slotte op wijzen dat de Heere de 'vreemdelingen' bewaart. In het geslachtsregister van de Zaligmaker staan van die 'vreemdelingen': Ruth de Moabitische en Rachab de hoer, soms ook Palestijnse genoemd. De laatste had door het geloof de verspieters met vrede ontvangen en achter het scharlaken koord was ze veilig. Maar de meeste Kanaänieten vielen niet aan Góds kant en zochten geen schuilplaats achter dat scharlaken koord.

Lezer(es), overweeg wat onze afkomst is. Ons voorgeslacht bestond uit Franken, Friezen, Saksen, hunebedbouwers, verders van Wodan, Donar en Freya. Maar de Heere bracht Zijn Woord in deze lage landen bij de zee, onder Jood, Samaritaan en... heiden. Opdat Zijn Kerk zou worden samengebracht uit Messiasbelijdende Joden, Arabische christenen en Saambinder-lezers. Dat toegebrachte volk heeft toekomst: het eeuwige leven in het land dat de Heere geven zal.

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.